

Tanítás helyszíne: Rákospalotai Meixner Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Tanítás Ideje: 2018. november 21.

Évfolyam/osztály: 3. osztály, 3 fő fejlesztés

A pedagógus neve: Kelemen Ildikó

Az óra témája: ellentétes jelentésű melléknevek, jelzős szerkezetek gyakorlása, mondatalkotás, mondatszintézis, szövegalkotás

Óra célja: ellentétes jelentésű melléknevek, jelzős szerkezetek, állandósult szókapcsolatok, mondatalkotás, mondatszintézis, mert/de kötőszavak használatának gyakorlása, kép-mondat egyeztetés, képszintézis, szövegalkotás gyakorlása, szókincsbővítés, figyelem-, emlékezet-, logikus gondolkodás fejlesztése,

Feladatok: melléknév-főnév párosítás, mondatalkotás, mondatszintézis- mert/de kötőszavak gyakorlására, ellentétes jelentésű melléknevek párosítása, állandósult szókapcsolat alkotása, képszintézis, szövegalkotás, memóriajáték

Felhasznált források: Adorján Katalin: Gyakorlóanyag az olvasásmegértés fejlesztéséhez

Eszközök: füzet, ceruza, borítékok ellentétes jelentésű melléknevekkel, boríték állandósult szókapcsolatokkal, borítékok mondatcsíkokkal, borítékok képrészletekkel és mondatcsíkokkal, memória kártyacsomag

SNI tanulók száma: 2 fő, 1 fő BTM

Fejlesztésben részt vevő tanulók száma: 3 fő

Előzmények: A jelenleg BTM es gyermek SNI-s volt. A melléknevekkel már foglalkoztunk, jelzős szerkezeteket már alkottunk, ellentétes jelentésű mellékneveket még nem kerestünk. A többi feladat típusát ismerik, azonban a feladatok tartalma teljesen új. A memória játéknál még nem játszottunk ellentétes jelentésű szavakkal.

Az óra menete	Tanulói tevékenység	Munkaforma	differenciálás	Eszköz	Kiemelt fejlesztési terület
1. A házi feladat ellenőrzése	A tanulók felolvassák azt a három mondatot, melyet otthon, a mert kötőszó segítségével befejeztek	egyéni, frontális irányítással		füzet	nyelvi készség fejlesztése- mondatalkotás, mert kötőszó használata
I. Bevezetés					
2.	Mellékneveket diktálok: sűrű, lombos, gazdag, világos, szorgalmas, lassú, ezeket a tanulók egymás alá írják, majd tetszőleges főneveket írnak mellé, jelzős szerkezetet alkotnak, közösen	önálló, egyéni megsegítéssel	ha Da. hamar kész van, kap még mellékneveket (drága, hangos, tarka, olcsó, szilárd), T.-nek	füzet, ceruza	szókincsbővítés, tantárgyi megsegítés, nyelvi készség fejlesztése- melléknevek gyakorlása, jelzős szerkezet gyakorlása

	megbeszéljük, ellenőrizzük		írásnál, Di.-nek a feladat megoldásánál segítségnyújtás		
3.	A tanulók borítékokban tíz ellentétpárt kapnak, mindenki mást, ezt kell párosítaniuk. Ha kész vannak, tetszőlegesen választott egy ellentéppárral két mondatot alkotnak szóban. Az ismeretlen mellékneveket megbeszéljük.	egyéni, közös ellenőrzéssel	Da. ellentétpárjai nehezebbek, ha mégis hamar végez, kap másik feladatot: állandósult szókapcsolatokat párosít. Ő megpróbálja az egy ellentétpárt egy mondatba foglalni	Borítékok ellentétes jelentésű melléknevek párjaival, boríték állandósult szókapcsolatokkal.	szókincsbővítés, tantárgyi megsegítés, nyelvi készség fejlesztése- ellentétes jelentésű melléknevek, állandósult szókapcsolatok, olvasás technikájának fejlesztése
II. Főrész					
4.	A tanulók borítékokban mondatcsíkokat kapnak, a <i>mert</i> kötőszó segítségével a mondat elejét párosítani kell a mondat végével. Van egy kakukktojás, egy <i>de</i> kötőszavas mondat. Ezt meg kell találni. A <i>mert</i> kötőszavas mondatok első mondatrészében ellentétes jelentésű melléknevek vannak, egy mondatban egy, összesen két pár.(négy mondat) Ezeket megkeressük. A <i>de</i> kötőszavas mondatokat pedig kiemeljük, úgy tudjuk majd párba állítani a benne foglalt ellentétes	Önálló tevékenység, egyéni megsegítéssel, majd csoportmunka.	fokozott megsegítés: T.	Három boríték öt pár mondatcsíkkal, plusz egy mondat.	szókincsbővítés, nyelvi készség fejlesztése- mondatbefejezés, logikus gondolkodás fejlesztése, figyelemfejlesztés, tantárgyi megsegítés- ellentétes jelentésű melléknevek gyakorlása, olvasás technikájának fejlesztése, a tanultak alkalmazása

	jelentésű mellékneveket. Mivel ebből három van, meg kell találni a hiányzó negyedik melléknevet. A melléknevet tartalmazó mondat nálam van. A mondatokat felolvassuk.				
5.	A tanulók borítékban szétvágott képeket kapnak, ezeket összerakják. Az idő függvényében vagy kapnak hozzá két-két mondatot, és azt sorrendben a kép alá teszik, vagy az összes mondatból ki-ki megkeresi a magáét, úgy teszi a kép alá. Ha mindenki kész van a három képből és a hat mondatból történetet alkotunk. A végén megbeszéljük a tanulságot.	Önálló tevékenység egyéni megsegítéssel, csoportmunka, majd frontális irányítás	A képszintézis különböző nehézségű. Legkönnyebb T.-é, legnehezebb Da.-é.	Borítékok képrészletekkel, mondatcsíkokkal.	Asszociációs képesség fejlesztése, nyelvi készség fejlesztése-mondatsorrend, szövegalkotás, mondatértés, szövegértés fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése.
6.	Memóriajáték. Huszonnégy kártyán ellentétes jelentésű melléknevek vannak, azt kell megkeresni. Pár megtalálása esetén nem húzunk újra. Az nyer, akié a több pár.	Csoportos játék, frontális irányítással.	Nem húzunk újra, így aki ebben a játékban kicsit gyengébb, nagyobb lehetősége van párt találni.	Huszonnégy kártya ellentétes jelentésű melléknevekkel.	Figyelem-, emlékezet-, logikus gondolkodás fejlesztése, tantárgyi megsegítés- ellentétes jelentésű melléknevek gyakorlása, nyelvi készség fejlesztése.
III. Összegzés					
7.	Rövid értékelés. Házi feladat kijelölése.		Különböző feladatot kapnak. T. szavakat gyűjt írásban, Da., ha nem csinálta meg, az	fűzet, ceruza	

			állandósult szókapcsolatos borítékot kapja, Di. mondatot alkot.		
--	--	--	---	--	--

Előkészületek: Szóanyag összeállítása, ellentétes jelentésű melléknevek párosításához feladat keresése, szemléltetőeszközök kikeresése, kivágása, megírása, kipróbálása, borítékolása, a feladatok csoportosítása a könnyebben kezelhetőség kedvéért, füzetek, ceruzák ellenőrzése.

Mellékletek:

Ellentétes jelentésű melléknevek

vékony	vastag	igaz	hamis	figyelmes	figyelmetlen
szép	csúnya	piszkos	tiszta	maradandó	múlandó
bő	szűk	jószívű	irigy	becstelen	becsületes
édes	keserű	szilárd	folyékony	unalmas	érdekes
hideg	meleg	idős	fiatal	meredek	lejtős
egyenes	görbe	drága	olcsó	függőleges	vízszintes
rossz	jó	halk	hangos	szelíd	vad
érdes	sima	könnyű	nehéz	homorú	domború
széles	keskeny	tarka	egyszínű	szigorú	engedékeny
kicsi	nagy	gyakori	ritka	egyedi	egyetemes

Állandósult szókapcsolatok (pótfeladat)

szúrós	szem
éles	elme
karsú	derék
felvágott	nyelv
ráncos	arc
pisze	orr
széles	váll

fürge	láb
izmos	kar
öszülő	halánték

Összetett mondatok: *mert/de* kötőszavakkal

1. tanuló

A fotel *kényelmes*, mert jó rajta ülni.

Nagyon *kényelmetlen* a szék, mert nincs támlája.

A toronyház nagyon magas, de nem a legmagasabb a városban.

Sanyin *bő* ujjú ing van, mert ma ebben fog táncolni.

A nadrágom *szűk* lett, mert tavaly óta kinőttem.

2. tanuló

Ez az út *egyenes*, mert síkságon vezet.

A hegyre vezető út *kanyargós*, mert így könnyebb felmenni.

A kabátom színe világos, de én jobban szeretem a sötétet.

A tenyerem *tiszta*, mert most mostam meg.

Ákos keze *koszos*, mert segített a kertben apukájának.

3. tanuló

Kitti még *alacsony*, mert nagyon fiatal.

Idén *magas* lesz a karácsonyfánk, mert ezt kértük.

Peti tavaly még alacsony volt, de idén második a tornasorban.

Sári keze tegnap *hideg* volt, mert tegnap hóembert épített.

A szobában *meleg* van, mert apukám jól befűtött.

Pótmondat:

Már korán sötét van, de így is sokáig kint játszottunk az udvaron.

Képekhez tartozó mondatok

A madáranyuka óvja-védi két fiókáját.
Rövidesen elindul ennivalóért.

Tomi lentről meglátja a madárfészket.
Ügyesen felmászik az ágakon a fára.

Megfogja az egyik madárkát.
Jaj, tedd vissza, Tomi!

Memóriajátékhoz tartozó ellentétpárok

rossz	jó	gyors	lassú	álmos	éber
éhes	jóllakott	nehéz	könnyű	fáradt	pihent
sovány	kövér	szigorú	engedékeny	éles	tompa
sok	kevés	meleg	hideg	új	régi